

Posudek na BAKALÁŘSKOU PRÁCI studentky FAKULTY HUMANITNÍCH STUDIÍ UK v Praze Anny Hrabákové Analýza některých vývojových tendencí a nových jevů v současné češtině

Cílem posuzované diplomové práce bylo pohlédnout na oblast jevů, které ovlivňují současnou češtinu, a to v pozitivním i negativním smyslu. Autorka rozdělila výzkum na dvě části, teoretickou zaměřenou na popis hlavních vývojových tendencí současné češtiny s akcentem na jevy spojené s problematikou tzv. internacionalizace jazyka, a praktickou (empirickou), kde autorka zkoumala uvedené jevy (přejímky, formální adaptace výrazů apod.) na konkrétních vzorcích vybraných z časopisů *Elle* a *Harper's Bazar*.

Autorka předložila velmi slušnou práci, kterou by však s jistou dávkou zjednodušení bylo možno rozdělit na dvě diametrálně odlišné části, průměrnou teoretickou část, kde to chvílemi vypadá, že už se autorka potřebuje za každou cenu dostat k empirické části, a onu posledně zmiňovanou, která v pozitivním slova smyslu překonala všechna očekávání. V praktické části je totiž detegovatelná lehkost, systém, stopy analýzy, syntézy a komparace a zejména je tam to, co trochu v první části postrádám – autorčiny vstupy, konkrétní příklady, jasná metodologická vyhraněnost a zejména struktura s jasně měřitelnými vstupy (které bych očekával zejména v části teoretické, ale není to v zásadě problém, naopak) a výstupy. Ty jsou totiž v první části upozaděny mnoha povrchními definicemi, jež nevycházejí ani z lingvistiky ani sociolingvistiky, což je dáno volbou zdrojů, které jsou mnohdy nepřilíživě dobře zvoleny, neboť jsou klasifikačně i terminologicky nepřesné či se prostě pouze pro danou problematiku nehodí (v podstatě ve většině případů autorka vychází z příspěvků ze sborníků, přestože například o Saussurovi nebo strukturalismu lze nalézt relevantní literaturu). To má pak za následek jistou terminologickou (v podstatě autorka velmi nahodile pracuje se základními termíny, což je dáno výše uvedenou skutečností, mnohdy si zavádí terminologii vlastní nebo ji využívá v jiném kontextu než je užitá ta původní, např. jazykové úspory /18/, slangismus /25/ apod.), a tím následně i jistou metodologickou roztříštěnost a zejména pak odklon od původní myšlenky (v podstatě již samotné předsevzetí pohlédnout analyticky na některé vývojové tendence a nové jevy z pohledu lingvistiky a sociolingvistiky je v kontextu práce pouhou floskulí, neboť práce neobsahuje ani metody ani zdroje žádné ze zmiňovaných disciplín, navíc je otázkou, zda autorka mapovala skutečně vývojové tendence jazyka ve vlastním slova smyslu). Pozitivním však shledávám fakt, že autorka na problematiku pohlédla i z hlediska filologicko- překladatelského, což kompenzuje výše uvedené nedostatky a dává to práci logický rámeček, neboť držet se původní myšlenky by u lingvistického hlediska znamenalo mít skutečně přehled o

jednotlivých oblastech i koncepcích (pak by se v textu neobjevovaly nicneříkající vyjádření typu „jazykové teorie chápou dle lingvistické teorie jako“ /6/) a u sociologického hlediska by se zase musela opřít o vztah společnosti a jazyka, což by dle mého názoru bylo spíše na diplomovou nebo dizertační práci.

Problémem u tohoto typu prací následně shledávám i problémy se skloňováním jmen (např. Ferdinanda Saussurea /9/), drobné nepřesnosti (např. v pojednání o lingvistice /9-10/ nebo jazykové prohršky (např. rychlím /5/, nejzásadnější /14/ apod.) Problémem následně shledávám i to, že někdy je těžké odlišit v práci citaci zdroje od autorčina postřehu, a tudíž není jasné, zda je chyba ve zdroji nebo v pochopení zdroje (např. 20). Největším prohrškem však shledávám poněkud kategorické soudy, které mnohdy nemají oporu v relevantní literatuře, nebo alespoň není tato literatura zmíněná, případně byla daná věc převzata z jistého zdroje, ale v daném kontextu působí nepatřičně (např. „lingvistika jako vědní obor se zrodila v Dánsku a Německu v 19.století“ /9/, historie je stagnující obor /22/ apod.), obdobně jako fakt, že práce nepůsobí cyklicky, neboť autorka v praktické části nenavazuje na vstupy z teoretické části. I přes nespornou kvalitu výzkumu tak, jak je prezentován v empirické části, tak nešlo nepoznat, že drtivou většinu vstupů z teoretické části autorka v empirické části nevyužila a naopak v praktické části zavádí důležité pojmy, které však měly být rozvedeny v části teoretické.

A zde musím konstatovat, že to bylo jediné dobře, neboť zde autorka dokázala, že je schopna používat zdravý rozum a zejména pak že zkoumané problematice skutečně rozumí. Pochopitelně mohla jít ve výzkumu dál, ale na druhou stranu v této podobě je celá empirická část kompaktní a logická. Možná by neškodilo využít skutečně relevantních poznatků plynoucích z empirické části a ty pak následně promítnout do závěrů, neboť několik málo řádků v závěru trochu celou práci degraduje.

Závěrem je nutno konstatovat, že autorka díky empirické části dokázala, že skutečně ví, o čem píše. Škoda, že v první části (teoretické části) autorka nevěnovala více pozornosti cizojazyčné literatuře nebo relevantním zdrojům, případně vlastním poznatkům, neboť takto práce poněkud pokulhává. Nicméně jako celek je diplomová práce velmi kvalitní, dokonce bych řekl, že se autorka v úvodu zbytečně podceňuje, když tvrdí, že práce se nemůže rovnat DP studentům filologických fakult. Dle mého názoru může, což mohu posoudit, neboť jsem oponoval již celou řadu diplomových prací studentů programu filologie. Navrhuji tudíž výbornou.